
emlékek a hideg homokban

SZŰGYI ZOLTÁN

HANGOSAN ÉS CSENDESEN

„a hangos nem csendes,
a titkok csendesek.”

1.

Akkor megálltunk néhány percre, valahol az idő és az emberek között.

2.

A fölvert színes sátrakat éppúgy magába zárta az éj, mint a templom lépcsőzetén megörökített pillanatok és a hatalmas térképet vagy azokat a kíváncsi tekinteteket, melyek az idegeneket kísérték. Sötét volt a folyó is és az őt vigasztaló csönd is. Sötétek voltak a csónakjaikban elhaladó halászok, a piros-sárga hátizsákok, a halk szavak.

Késő este... egy egészen egyszerű nyári éj, mint bárhol másutt... csak a csillagok... mintha kopottabb lenne fényük...

3.

Ők ketten a folyót nézték. Nap nap után kijártak a partra, a víz szélén álldogáltak hosszan, aztán fehér testüket a folyónak adták.

Ők ketten mindig azt hitték, hogy a folyók halottak.

4.

A félkaros ajtók mögül még látni lehetett a falu főutcáján lépkedő gyereket, aki a jégvirágok apró madarait leste: felszállnak-e ablakáról.

5.

Mikor a nap már felégette a szénfekete vonatokat és megfestette a tengert, a sátrak mögül ének hallatszott, és a vászonra hulló hideg homokszemek virágot festettek a gyerekek arcára.

Megkopott fiákerjában ott ült a béna fiákeros, szájában az a félig elszívott cigaretta, melyet még évekkkel ezelőtt kapott külföldön élő öreg barátjától. Valamikor együtt harcoltak (a kopott fiáker már akkor is megvolt), és azóta mindig csak ismételőti leveleiben:

„Abban a hideg homokban nem nőnek virágok...”

„Abban a hideg homokban nem marad meg semmi sem...”

„Abba a hideg homokba a tenger nem veti habjait...”

6.

Fénykép.

Tiltakozó fehérség.

7.

Erősen fújt a szél. Elnéztük, a méteres hullámokba időnként beleszapódott egy-egy sirály, hogy megvívja haláltusáját a tenger felbarázdált arcában. A kövek némán meredtek maguk elé, lehet, egykor beszélni is tudtak, mint az az iszapba taposott műanyagbaba, mely most kimeresztett szemeivel bámul a tengerre és többé sohasem fog mesélni (hiába járja majd ezután a tengereket egy örökké síró kislány).

8.

Edda megleste éjjel a tengert.

A tenger bölcs.

Belőle minden éjjel lefaragnak egy-egy emléket.

A tenger fél.

9.

És akkor előbújt a nap, hogy ledobja arcát a kis sátrakra, de csak a jéghideg homok és a búzatáblák közé menekült katicabogarakat találta, a kék víz felől pedig ének hallatszott, egészen halk, mint a kora reggeli fény.

10.

A széles út mentén rózsák. Híres rózsák. A vadon termett porból nőttek ki azok a kifejezéstelen dombok is, melyekre hamis habot szórt a tenger. Az út mentén zászlók és torony nélküli falvak. Egy ártatlansággal átitatott kiskocsmá (falán térkép) mellett osztja a kenyeret hatvanéves mozdulatával a falu egyetlen pékje, majd bólint egyet, hogy elfogyott. Aztán jött néhány szótlan ember, szedtek az út menti rózsákból, vízbe áztatták őket, majd a virágzó barackfák alá húzódtak.

A széles út menti rózsák világában nincsenek katicabogarak, mint ahogy aranyhomok sincs, mert az évek már régen befestették pirosra.

11.

Az öbölbe beleszórt magát a félelem.

12.

„Kedveseim,

A tenger mind fáradtabb, megviseltebb. Úgy tűnik, nehezen tartja azt a faragott hajót is, mely piros lámpáival világít nekünk éjjelente. Erre-

felé halkan beszélgetnek az emberek. A sirályok is hiányoznak, csak ezek az apró kis kavicsok dúdolják egész nap a magukba szívott szimfóniát...”

13.

A szorosban egy fénytábla küzdött a sötétséggel; lerajzolta a fehér holdat és egy csillagot.

Hideg volt, a hegyekről leugattak a kutyák, és ismét megjelentek a tornyok (toronykert, toronytetető — írja majd a költő) és a vizet áruló nyomorék gyerekek. Az asszonyok fehér ruhába rejtették magukat, mint a kórházi ágyak ünnep idején. Fényképezőgépek és színes arcok jelentek meg a tornyok előtt elhelyezett mosdók vizében. És márvánnyá lett a tenger is.

Ásványfehér habjában egy kisgyerek arca lebegett.

14.

Aztán az emberek nagyon sokáig a réz-csészékbe meredtek, mint bevándorolt idegenek, akikben már gyökeret vertek a tükörré vált utak. Egyforma arcaikat lassan maguk is megszokják, és úgy élnek majd, mint az anyjukat még gyerekkorukban elvesztett testvérek.

15.

A halászbárkák párbajra hívták a napot.

16.

A szűzfehár habokkal takart hatalmas víztömegeből kiröppent egy katicabogár,
és széttépte a nyarat.